

Sówki (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebidae, Nolidae, Noctuidae) zachodniej części miasta Poznania

The noctuids (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebidae, Nolidae, Noctuidae) of the western part of the city of Poznań

Roman WAŚALA¹, Łukasz MATUSZEWSKI²

¹Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska UP w Poznaniu,
ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań

²ul. Ajschylosa 1, 60-461 Poznań

ABSTRACT: As a result of studies on noctuid moths (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebidae, Nolidae, Noctuidae) carried out during the year 1998-2014 in western part of Poznań, 272 species were found (54% of Polish noctuid moths). For each species the following characteristics are given: period of appearance of adults, abundance in five-grade scale.

KEY WORDS: Lepidoptera, Noctuoidea, Erebidae, Nolidae, Noctuidae, fauna, Poznań, Poland.

Wstęp

Sówki (Noctuoidea) są najbogatszą pod względem liczby gatunków nadrodziną motyli w Polsce. Z terenu naszego kraju znanych jest blisko 600 gatunków, zdecydowana większość z nich należy do owadów o aktywności nocnej i chętnie przylatują zarówno do światła jak i do przynęt pokarmowych. Wobec powyższego są częstym obiektem badań lepidopterologów. W ostatnich kilkudziesięciu latach powstało szereg opracowań dotyczących rozszedlenia sówek w Polsce i Wielkopolsce. Mimo to, obserwacje te zwykle dotyczą najcenniejszych terenów naszego kraju: parki narodowe, rezerваты przyrody. Niewiele z nich dotyczy terenów zurbanizowanych. Podobnie stosunkowo ubogie informacje dotyczą Poznania. Historyczne dane faunistyczne znajdziemy w pracy SCHUMANNA

(1903), nowsze dotyczą leżącego na granicy miasta rezerwatu Meteoryt (NOWACKI 1991), pewne dane znajdziemy także w pracy STUDZIŃSKIEGO (1979) oraz w pracach SOSIŃSKIEGO (1993, 1997).

W latach 1998-2014 przeprowadzono obserwacje nad zgrupowaniem sówek występujących na terenie zachodniej części miasta Poznania. Wyniki przeprowadzonych badań przedstawia niniejsze opracowanie.

Teren badań

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej KONDRACKIEGO (1998) obszar badań znajduje się w obrębie mezoregionu Poznański Przełom Warty (315.52) oraz częściowo w obrębie mikroregionu Równina Poznańska (315.516).

Na terenie Poznania zdecydowanie przeważają ubogie gleby rdzawe i biellicowe wytworzone z piasków gliniastych, słabo gliniastych i luźnych oraz pseudobiellicowe wytworzone z piasków gliniastych (RATYŃSKA 2001).

Badania zlokalizowane zostały na terenie zachodniego klina zieleni Poznania, którego przebieg wyznacza dolina Bogdanki. Jest to, fragment koncepcyjnego założenia systemu zieleni miasta, który pojawił się po raz pierwszy w planach strefowych wykonanych w latach 1903 i 1914 przez Josepha STÜBBENA. Dawał on również początek rozwojowi zachodniego klina Poznania zakładając powstanie parku Sołackiego (GRZESZCZUK-BRENDEL i in. 2006). Klin zachodni zajmuje obszar między lasami nad Jeziorem Kierskim a Śródmieściem (KARNOWSKI i in. 2005). Duże zróżnicowanie terenowe doprowadziło w dolinie Bogdanki do wykształcenia znacznej mozaikowości siedlisk, a przez to do różnorodności zbiorowisk roślinnych. Na omawianym terenie znajduje się pięć użytków ekologicznych oraz liczne obiekty sportowe i rekreacyjne. Walory przyrodnicze zwiększają dwa naturalne jeziora: Kierskie i Strzeszyńskie oraz dwa sztuczne zbiorniki wodne: jezioro Rusalka i staw, zwany Sołackim. Na południowym brzegu jeziora Rusalka istnieją tereny rekreacyjne dla jeździectwa konnego. Ważnym składnikiem zieleni, który w znaczny sposób wpływa na faunę sówek występująca na tym terenie, są lasy komunalne, rodzinne ogrody działkowe, Ogród Dendrologiczny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Ogród farmakognostyczny Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu i Ogród Botaniczny Uniwersytetu im. Adama MICKIEWICZA.

Na opisanym terenie badania prowadzono na następujących stanowiskach:

- Poznań Ogrody (XU20) – stanowisko zlokalizowane na granicy Ogrodu Botanicznego i ogrodu bylinowego Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu.

- Strzeszyn (XU21) – badania prowadzono na kilku powierzchniach oznaczonych jako:
 - a) Strzeszyn I – nieużytek „kserotermiczny”, otoczony sosnowym lasem gospodarczym, doliną rzeki Bogdanki oraz lasem mieszanym;
 - b) Strzeszyn II – śródleśna łąka torfowiskowa;
 - c) Strzeszyn Grecki – środowisko pól uprawnych i nieużytków graniczące z zabudowaniami domów mieszkalnych, w odległości ok. 1500 m znajduje się ściana lasu mieszanego;
 - d) Aquanet – przepompownia ścieków zlokalizowana w sąsiedztwie upraw rolnych otoczonych lasem mieszanym oraz ogródkami działkowymi.

Dodatkowo prowadzono obserwacje na terenach leśnych wokół jezior Strzeszyńskiego i Rusalka oraz na terenie leśnictwa Psarskie.

Ryc. Teren badań z zaznaczonymi stanowiskami odłowu
Fig. Study area with sampling localities marked

Metody badań

Podstawową metodą pozyskiwania materiału badawczego był odłów sówek przy pomocy samolówek świetlnych, wyposażonych w lampy rtęciowo-żarowe o mocy 250 W. Ze względu na dużą różnorodność środowisk na wybranych stanowiskach owady odławiano również do ekranu który oświetlały lampy rtęciowo-żarowe lub rtęciowe o mocy 160,

250 i 400 W, do których zasilania wykorzystywano przenośny agregat prądotwórczy. Ponadto, jako dodatkowe źródło światła stosowano świetlówki ultrafioletowe TLD18 W/08 marki Philips. Odłowcy motyli prowadzono również przy użyciu przynęt pokarmowych oraz pozyskiwano je wieczorami nad kwitnącymi roślinami. Niewielka część materiału została zgromadzona za pomocą odławiania motyli w dzień metodą „na upatrzonego” oraz hodowli stadiów preimaginalnych.

Wyniki badań

W wyniku przeprowadzonych badań na obszarze zachodniego klina zieleni Poznania stwierdzono występowanie 272 gatunków motyli z rodzin: Erebidae, Nolidae, Noctuidae. Wszystkie stwierdzone gatunki przedstawiono w załączonej tabeli. Zostały one zaprezentowane z małymi zmianami w układzie systematycznym przyjętym za FIBIGERem i HACKERem (2005), z podaniem informacji dotyczących: liczebności, w umownie przyjętej pięciostopniowej skali oraz okresu pojawu imagines.

Tab. Systematyczny wykaz sówek (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebidae, Nolidae, Noctuidae) wykazanych z zachodniej części miasta Poznania w latach 1998 – 2014.

Systematic list of noctuid moths (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebidae, Nolidae, Noctuidae) recorded in western part of the city of Poznań during the years 1998 – 2014.

Gatunek Species	Stanowisko odłowu oraz liczebność* Locality of catch and abundance*				Okres pojawu** Period of appearance**
	Ogrody	Sturzeszyn	Aquanet	Psarskie	
1	2	3	4	5	6
Erebidae					
<i>Herminia grisealis</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	2	-	3	V(2) – VII(1)
<i>H. tarsicrinalis</i> (KNOCH, 1782)	3	3	1	-	V(3) – VII(2)
<i>H. tarsipennalis</i> TREITSCHKE, 1835	2	3	-	1	V(3) – VII(1)
<i>Polygogon tentacularia</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	-	-	VI(1) – VII(1)
<i>Pechipogo strigillata</i> (LINNAEUS, 1758)	2	2	-	-	V(2) – VII(1)
<i>Hypena crassalis</i> (FABRICIUS, 1787)	2	1	-	-	V(2) – VII(2)
<i>H. proboscidalis</i> (LINNAEUS, 1758)	4	4	3	4	V(1) – X(2)

1	2	3	4	5	6
<i>H. rostralis</i> (LINNAEUS, 1758)	2	3	2	3	IV(1) – X(2)
<i>Rivula sericealis</i> (SCOPOLI, 1763)	4	4	3	3	V(1) – X(2)
<i>Scoliopteryx libatrix</i> (LINNAEUS, 1758)	2	2	1	2	VIII(1) – V(2)
<i>Eublemma minutata</i> (FABRICIUS, 1794)	2	1	2	-	VI(1) – VIII(2)
<i>Parascotia fuliginaria</i> (LINNAEUS, 1761)	1	1	-	-	V(2) – IX(2)
<i>Laspeyria flexula</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	4	3	2	VI(1) – X(1)
<i>Colobochoyla salicalis</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	-	-	-	V(2) – VII(1)
<i>Trisateles emortualis</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	3	-	1	VI(1) – IX(1)
<i>Catocala elocata</i> (ESPER, 1787)	2	2	-	-	VII(2) – IX(1)
<i>C. fraxini</i> (LINNAEUS, 1758)	3	1	-	-	VII(2) – IX(1)
<i>C. fulminea</i> (SCOPOLI, 1763)	3	3	-	1	VI(3) – VIII(1)
<i>C. nupta</i> (LINNAEUS, 1767)	3	3	-	1	VII(2) – IX(1)
<i>C. promissa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	1	-	1	VII(1) – VIII(1)
<i>C. sponsa</i> (LINNAEUS, 1758)	1	-	-	-	VII(2) – VIII(3)
<i>Minucia lunaris</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	-	-	1	IV(3) – VI(3)
<i>Lygephila pastinum</i> (TREITSCHKE, 1826)	1	-	1	-	VI(2) – VII(2)
<i>L. viciae</i> (HÜBNER, 1822)	1	1	-	-	VI(3) – VII(2)
<i>Euclidia glyphica</i> (LINNAEUS, 1758)	2	3	2	-	IV(3) – VI(1)
<i>E. mi</i> (CLERCK, 1759)	2	2	3	-	IV(3) – VI(1)
Nolidae					
<i>Meganola albula</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	3	1	2	V(3) – VII(1)
<i>Nola aerugula</i> (HÜBNER, 1793)	1	1	-	-	V(3) – VII(1)
<i>N. confusalis</i> (HERRICH-SCHÄFFER, 1847)		lex			16.VII.2006
<i>N. cucullatella</i> (LINNAEUS, 1758)	2	4	-	2	VI(3) – VIII(1)
<i>Earias clorana</i> (LINNAEUS, 1761)	2	3	2	2	V(1) – VI(1); VII(1) – VIII(2)
<i>E. vernana</i> (FABRICIUS, 1787)	-	3	-	-	V(3) – VII(3)
<i>Nycteola asiatica</i> (KRULIKOVSKY, 1904)***	1	2	-	-	IX(1–2)
<i>E. revayana</i> (SCOPOLI, 1772)	1	3	2	3	IX(1) – IV(2)
<i>Bena bicolorana</i> (FUESSLY, 1775)	1	2	-	-	V(1) – VIII(1)
<i>Pseudoips prasinana</i> (LINNAEUS, 1758)	2	2	-	2	VI(3) – VII(2)
Noctuidae					
<i>Diachrysia chrysitis</i> (LINNAEUS, 1758)	3	2	2	2	V(1) – X(1)
<i>D. stenochrysis</i> (WARREN, 1913)	3	2	2	2	V(1) – X(1)

1	2	3	4	5	6
<i>Macdunnoughia confusa</i> (STEPHENS, 1850)	4	4	4	3	IV(3) – X(2)
<i>Plusia festucae</i> (LINNAEUS, 1758)	2	3	-	1	VI(1) – X(2)
<i>P. putnami</i> (GROTE, 1873)	-	1	-	-	VI(2) – VIII(1)
<i>Autographa gamma</i> (LINNAEUS, 1758)	5	5	4	3	IV(3) – X(2)
<i>A. pulchrina</i> (HAWORTH, 1809)	3	2	-	-	V(3) – VII(2)
<i>Abrostola tripartita</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	3	3	2	V(1) – X(1)
<i>A. triplasia</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	3	2	V(1) – IX(2)
<i>Deltote bankiana</i> (FABRICIUS, 1775)	3	3	3	2	V(1) – VIII(2)
– <i>deceptor</i> (SCOPOLI, 1763)	4	3	2	2	V(1) – VIII(1)
– <i>pygarga</i> (HUFNAGEL, 1766)	5	4	3	3	V(2) – X(1)
– <i>uncula</i> (CLERCK, 1759)	3	2	1	-	VI(1) – IX(1)
<i>Acontia trabealis</i> (SCOPOLI, 1763)	4	3	3	2	V(1) – IX(1)
<i>Panthea coenobita</i> (ESPER, 1785)	2	1	-	1	VI(2) – VIII(1)
<i>Colocasia coryli</i> (LINNAEUS, 1758)	3	4	3	3	IV(2) – V(2); VI(3) – VIII(2)
<i>Diloba caeruleocephala</i> (LINNAEUS, 1758)	2	1	2	3	IX(3) – X(3)
<i>Moma alpium</i> (OSBECK, 1778)	3	2	-	1	V(1) – VI(1); VIII(2-3)
<i>Acronicta aceris</i> (LINNAEUS, 1758)	2	2	-	1	V(1) – VI(1); VII(1) – VIII(2)
<i>A. alni</i> (LINNAEUS, 1767)	3	3	1	1	V(1) – VI(1); VII(1) – VIII(2)
<i>A. auricoma</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	3	2	2	V(1) – VI(1); VII(1) – VIII(2)
<i>A. leporina</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	2	2	V(3) – VI(3); VII(2) – VIII(2)
<i>A. megacephala</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	3	2	1	VI(3) – VII(3)
<i>A. psi</i> (LINNAEUS, 1758)	4	4	1	1	V(2) – VI(3); VII(2) – VIII(2)
<i>A. rumicis</i> (LINNAEUS, 1758)	5	4	2	4	V(2) – VI(3); VII(2) – VIII(2)
<i>A. strigosa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	-	-	-	VI(3) – VII(2)
<i>A. tridens</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	-	lex	-	-	1.V.2005
<i>Craniophora ligustri</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	3	-	2	V(1) – VI(1); VII(1) – VIII(2)
<i>Simyra albovenosa</i> (GOEZE, 1781)	3	3	2	2	IV(3) – VI(1); VII(2) – VIII(2)

1	2	3	4	5	6
<i>S. nervosa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	-	2	2	-	V(1) – VI(1); VII(2) – VIII(1)
<i>Panemeria tenebrata</i> (SCOPOLI, 1763)	2	4	-	-	V(1) – VI(1); VII(2) – VIII(1)
<i>Tyta luctuosa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	3	3	1	IV(2) – V(2)
<i>Cucullia absinthii</i> (LINNAEUS, 1761)	1	3	-	-	VI(3) – VII(1)
<i>C. argentea</i> (HUFNAGEL, 1766)	-	1	-	-	VI(3) – VIII(1)
<i>C. artemisiae</i> (HUFNAGEL, 1766)	1	3	-	-	VI(2) – VII(1)
<i>C. chamomillae</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	2	-	-	IV(3) – V(2)
<i>C. fraudatrix</i> EVERSMAAN, 1837	2	3	-	-	VI(3) – VII(1)
<i>C. umbratica</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	-	1	V(1) – VIII(3)
<i>Shargacucullia lychnitis</i> (RAMBUR, 1833) ***	-	3	-	-	IV(1) – VI(3)
<i>Sh. verbasci</i> (LINNAEUS, 1758)	1	1	-	-	IV(3) – V(2)
<i>Amphipyra berbera</i> RUNGS, 1949	3	3	1	3	VIII(1) – X(2)
<i>A. pyramidea</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	3	2	VIII(1) – X(2)
<i>A. tragopoginis</i> (CLERCK, 1759)	3	3	2	2	VII(1) – IX(2)
<i>Asteroscopus sphinx</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	3	2	3	IX(3) – XI(1)
<i>Brachionycha nubeculosa</i> (ESPER, 1785)	2	-	-	-	III(1) – IV(1)
<i>Allophyes oxyacanthae</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	3	4	IX(1) – X(3)
<i>Calophasia lunula</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	2	-	1	V(1) – VI(1)
<i>Eucarta virgo</i> (TREITSCHKE, 1835)	4	4	2	1	V(3) – IX(1)
<i>Protoschinia scutosa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	-	2	-	-	IX(1)
<i>Heliothis adaucta</i> BUTLER, 1878	3	3	3	1	V(3) – IX(1)
<i>H. peltigera</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)***	-	lex	-	-	12 VI 2007
<i>H. viriplaca</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	3	3	1	V(2) – IX(1)
<i>Helicoverpa armigera</i> (HÜBNER, 1808)	-	2	-	-	IX(2)-X(1)
<i>Pyrrhia umbra</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	3	2	1	V(3) – VIII(1)
<i>Callopietria juvenina</i> (STOLL, 1782)	2	1	-	-	VI(2) – VIII(2)
<i>Cryphia algae</i> (FABRICIUS, 1775)	3	3	2	3	VI(3) – VIII(2)
<i>C. fraudatricula</i> (HÜBNER, 1803)	2	3	-	-	VI(2) – VIII(2)
<i>Bryophila raptricula</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	2	-	-	VI(2) – VIII(1)
<i>Caradrina clavipalpis</i> (SCOPOLI, 1763)	3	3	1	1	V(2) – VIII(2)
<i>C. morpheus</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	2	2	1	VI(1) – VIII(2)
<i>C. selini</i> (BOISDUVAL, 1840)	2	3	2	-	VI(2) – VIII(2)

1	2	3	4	5	6
<i>Hoplodrina ambigua</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	4	3	3	VI(1) – VIII(3)
<i>H. blanda</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	4	2	1	VI(2) – VIII(2)
<i>H. octogenaria</i> (GOEZE, 1781)	4	4	4	3	V(2) – VIII(2)
<i>Chilodes maritima</i> (TAUSCHER, 1806)	1	3	-	1	VI(3) – VIII(1)
<i>Athetis pallustris</i> (HÜBNER, 1808)	1	-	1	-	VI(1) – VIII(1)
<i>Charanyca ferruginea</i> (ESPER, 1785)	4	4	2	2	V(2) – VIII(2)
<i>Ch. trigrammica</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	2	2	-	V(2) – VII(2)
<i>Dypterygia scabriuscula</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	3	2	V(1) – VIII(2)
<i>Thalophila matura</i> (HUFNAGEL, 1766)	5	4	3	2	VII(2) – VIII(3)
<i>Trachea atriplicis</i> (LINNAEUS, 1758)	4	4	1	1	VI(1) – VIII(2)
<i>Euplexia lucipara</i> (LINNAEUS, 1758)	3	4	2	2	VI(1) – VII(2)
<i>Phlogophora meticulosa</i> (LINNAEUS, 1758)	3	4	2	2	V(1) – X(2)
<i>Actinotia polyodon</i> (CLERCK, 1759)	2	4	2	2	VI(1) – VII(1)
<i>Elaphria venustula</i> (HÜBNER, 1790)	5	4	2	2	V(3) – VIII(2)
<i>Pseudeustrotia candidula</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	3	2	2	V(3) – VIII(2)
<i>Ipimorpha retusa</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	2	2	VI(3) – VIII(3)
<i>I. subtusa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	3	2	1	VI(3) – VIII(2)
<i>Enargia paleacea</i> (ESPER, 1788)	2	3	2		VI(3) – VIII(2)
<i>Cosmia affinis</i> (LINNAEUS, 1767)	2	3	-	2	VII(1) – VIII(2)
<i>C. diffinis</i> (LINNAEUS, 1767)	-	lex	-	-	9.VII.2011
<i>C. pyralina</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	4	2	4	VII(1) – VIII(2)
<i>C. trapezina</i> (LINNAEUS, 1758)	3	4	3	4	VII(1) – IX(2)
<i>Atethmia centrago</i> (HAWORTH, 1809)	2	2	-	-	VIII(3) – IX(3)
<i>Xanthia gilvago</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	1	-	-	VIII(3) – IX(3)
<i>X. ictertia</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	3	2	3	IX(1) – X(1)
<i>X. ocellaris</i> (BORKHAUSEN, 1792)	2	3	1	3	VIII(3) – X(3)
<i>X. togata</i> (ESPER, 1788)	2	3	-	2	IX(1) – X(2)
<i>Tiliacea aurago</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	2	1	1	IX(1) – X(2)
<i>T. citrigo</i> (LINNAEUS, 1758)	2	2	-	2	IX(2) – X(2)
<i>Agrochola circellaris</i> (HUFNAGEL, 1766)	4	4	3	4	VIII(3) – X(2)
<i>A. helvola</i> (LINNAEUS, 1758)	4	1	-	2	VIII(3) – X(2)
<i>A. litura</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	2	2	VIII(3) – X(2)
<i>A. lota</i> (CLERCK, 1759)	2	1	-	1	IX(2) – X(3)
<i>A. lychnidis</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	3	3	3	VIII(3) – X(2)

1	2	3	4	5	6
<i>A. macilenta</i> (HÜBNER, 1809)	3	2	2	3	IX(2) – X(2)
<i>Eupsilia transversa</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	2	2	4	IX(2) – IV(3)
<i>Conistra erythrocephala</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	1	-	-	IX(2) – IV(3)
<i>C. rubiginea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	1	1	1	X(2) – IV(3)
<i>C. rubiginosa</i> (SCOPOLI, 1763)	3	3	2	2	IX(3) – IV(3)
<i>C. vaccinii</i> (LINNAEUS, 1761)	4	3	4	4	IX(2) – V(1)
<i>Lithophane furcifera</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	2	-	1	IX(2) – IV(3)
<i>L. ornitopus</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	2	-	2	IX(2) – V(1)
<i>L. socia</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	-	-	-	IX(2) – IV(3)
<i>Xylena exsoleta</i> (LINNAEUS, 1758)	1	1	-	-	X(1) – IV(3)
<i>X vetusta</i> (HÜBNER, 1813)	1	-	-	1	X(1) – IV(2)
<i>Parastichtis suspecta</i> (HÜBNER, 1817)	2	3	2	-	VII(1) – VIII(1)
<i>Apterogeton ypsilon</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	3	1	2	VII(2) – VIII(2)
<i>Dryobotodes eremita</i> (FABRICIUS, 1775)	2	1	-	1	IX(2) – X(2)
<i>Mniotype satura</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	2	2	2	VIII(2) – X(2)
<i>Apamea anceps</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	4	2	2	V(2) – VI(2)
<i>A. crenata</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	2	-	2	V(3) – VII(2)
<i>A. epomidion</i> (HAWORTH, 1809)	1	-	-	-	VI(2) – VII(2)
<i>A. lateritia</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	2	-	-	VI(2) – VII(2)
<i>A. lithoxylaea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	2	-	-	VI(3) – VII(3)
<i>A. monoglypha</i> (HUFNAGEL, 1766)	5	3	2	2	VI(3) – VIII(3)
<i>A. remissa</i> (HÜBNER, 1809)	2	4	2	2	V(3) – VI(3)
<i>A. scolopacina</i> (ESPER, 1788)	4	2	-	1	VI(2) – VII(3)
<i>A. sordens</i> (HUFNAGEL, 1766)	4	3	2	2	V(1) – VI(3)
<i>A. sublustris</i> (ESPER, 1788)	3	1	-	-	VI(1) – VII(2)
<i>A. unanimis</i> (HÜBNER, 1813)	3	2	1	-	V(3) – VII(1)
<i>Laterologia ophiogramma</i> (ESPER, 1794)	3	4	2	2	VI(3) – VII(3)
<i>Oligia fasciuncula</i> (HAWORTH, 1809)	3	4	2	2	V(3) – VII(3)
<i>O. latruncula</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	5	4	2	3	V(2) – VII(3)
<i>O. strigilis</i> (LINNAEUS, 1758)	5	4	2	3	V(2) – VIII(2)
<i>O. versicolor</i> (BORKHAUSEN, 1792)	3	2	-	-	VI(3) – VII(3)
<i>Mesologia furuncula</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	4	4	3	VI(3) – VIII(3)

1	2	3	4	5	6
<i>Mesapamea secalella</i> REMM, 1983	3	3	2	2	VI(2) – VIII(2)
<i>M. secalis</i> (LINNAEUS, 1758)	2	2	1	2	VI(3) – VIII(1)
<i>Luperina testacea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	3	3	2	VIII(1) – IX(2)
<i>Amphipoea fucosa</i> (FREYER, 1830)	3	3	3	1	VI(3) – VIII(2)
<i>A. oculea</i> (LINNAEUS, 1761)	3	2	2	-	VI(3) – VIII(2)
<i>Hydraecia micacea</i> (ESPER, 1789)	3	3	2	2	VII(1) – IX(2)
<i>Gortyna flavago</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	1	1	1	VII(2) – VIII(2)
<i>Calamia tridens</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	4	2	1	VI(3) – VIII(2)
<i>Crypsedra gemmea</i> (TREITSCHKE, 1825)	-	lex	-	-	25.VIII.2011
<i>Staurophora celsia</i> (LINNAEUS, 1758)	3	-	2	1	VIII(3) – X(1)
<i>Helotropha leucostigma</i> (HÜBNER, 1808)	3	3	2	2	VII(2) – VIII(2)
<i>Rhizedra lutosa</i> (HÜBNER, 1803)	3	3	2	3	IX(1) – X(3)
<i>Nonagria typhae</i> (THUNBERG, 1784)	1	2	-	1	VIII(1) – IX(3)
<i>Phragmatiphila nexa</i> (HÜBNER, 1808)	2	-	-	2	VIII(3) – X(2)
<i>Archanara dissoluta</i> (TREITSCHKE, 1825)	2	3	2	2	VII(3) – IX(1)
<i>Capsula sparganii</i> (ESPER, 1790)	1	2	1	1	VII(3) – VIII(3)
<i>Lenisa geminipuncta</i> (HAWORTH, 1809)	1	3	-	2	VII(3) – VIII(3)
<i>Sedina buettneri</i> (E. HERING, 1858)	2	2	-	2	VIII(3) – X(2)
<i>Arenostola phragmitidis</i> (HÜBNER, 1803)	1	2	1	1	VII(3) – VIII(3)
<i>Photedes fluxa</i> (HÜBNER, 1809)	3	4	3	3	VII(3) – IX(3)
<i>Ph. minima</i> (HAWORTH, 1809)	1	1	-	-	VI(3) – VII(3)
<i>Denticucullus pygmina</i> (HAWORTH, 1809)	3	1	1	1	VIII(3) – X(1)
<i>Anarta trifolii</i> (HUFNAGEL, 1766)	4	3	4	2	IV(3) – X(2)
<i>Lacanobia contigua</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	2	-	2	V(2) – VII(3)
<i>L. oleracea</i> (LINNAEUS, 1758)	4	4	3	2	V(2) – VIII(3)
<i>L. splendens</i> (HÜBNER, 1808)	1	2	1	1	V(2) – VII(3)
<i>L. suasa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	5	4	3	2	VI(2) – VII(3)
<i>L. thalassina</i> (HUFNAGEL, 1766)	5	4	1	2	V(2) – VII(3)
<i>L. w-latinum</i> (HUFNAGEL, 1766)	4	3	1	2	V(3) – VII(3)
<i>Hada plebeja</i> (LINNAEUS, 1761)	5	4	2	2	V(1) – VII(2)
<i>Hecatera bicolorata</i> (HUFNAGEL, 1766)	1	2	1	-	V(3) – VII(2)
<i>H. dysodea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	2	-	-	V(3) – VII(3)
<i>Hadena capsincola</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	3	3	2	V(3) – VIII(3)
<i>H. compta</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	2	-	-	V(3) – VII(1)

1	2	3	4	5	6
<i>H. confusa</i> (HUFNAGEL, 1766)	-	2	-	-	V(3) – VII(1)
<i>H. perplexa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	2	-	-	V(3) – VII(1)
<i>Sideridis reticulata</i> (GOEZE, 1781)	2	4	2	2	V(3) – VII(1)
<i>S. rivularis</i> (FABRICIUS, 1775)	2	3	2	2	V(2) – VII(1)
<i>S. turbida</i> (ESPER, 1790)	2	3	1	-	V(2) – VI(1)
<i>Melanchra persicariae</i> (LINNAEUS, 1761)	4	4	3	3	V(1) – VIII(1)
<i>Ceramica pisi</i> (LINNAEUS, 1758)	4	3	2	2	V(1) – VIII(3)
<i>Mamestra brassicae</i> (LINNAEUS, 1758)	5	4	3	2	V(1) – VIII(3)
<i>Papestra biren</i> (GOEZE, 1781)	1	1	-	-	V(1) – VI(1)
<i>Polia bombycina</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	2	-	-	VI(1) – VIII(3)
<i>P. hepatica</i> (CLERCK, 1759)	1	1	-	-	VI(1) – VII(2)
<i>P. nebulosa</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	2	-	2	VI(1) – VII(1)
<i>Mythimna albipuncta</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	5	4	3	V(2) – X(2)
<i>M. conigera</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	4	2	2	VI(1) – VII(2)
<i>M. ferrago</i> (FABRICIUS, 1787)	3	3	2	2	VI(1) – VII(3)
<i>M. impura</i> (HÜBNER, 1808)	3	3	4	3	V(3) – VIII(3)
<i>M. l-album</i> (LINNAEUS, 1767)	4	3	2	2	V(3) – X(2)
<i>M. pallens</i> (LINNAEUS, 1758)	5	4	4	4	V(1) – X(2)
<i>M. pudorina</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	3	-	1	VI(1) – VII(3)
<i>M. straminea</i> (TREITSCHKE, 1825)	2	2	-	1	VI(2) – VII(3)
<i>M. turca</i> (LINNAEUS, 1761)	2	2	-	-	VI(1) – VII(2)
<i>Leucania comma</i> (LINNAEUS, 1761)	2	3	-	1	VI(1) – VII(2)
<i>L. obsoleta</i> (HÜBNER, 1803)	2	3	1	1	VI(2) – VII(3)
<i>Orthosia cerasi</i> (FABRICIUS, 1775)	5	4	3	4	III(3) – V(2)
<i>O. cruda</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	5	4	4	5	III(2) – V(1)
<i>O. gothica</i> (LINNAEUS, 1758)	5	4	3	4	III(3) – V(2)
<i>O. gracilis</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	3	2	3	III(3) – V(2)
<i>O. incerta</i> (HUFNAGEL, 1766)	5	4	3	5	III(2) – V(2)
<i>O. miniosa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	2	2	-	III(3) – V(2)
<i>O. munda</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	3	1	3	III(3) – V(2)
<i>O. opima</i> (HÜBNER, 1809)	3	2	1	-	III(3) – V(1)
<i>O. populeti</i> (FABRICIUS, 1775)	2	3	2	3	III(3) – V(1)
<i>Panolis flammea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	5	4	3	4	III(2) – V(2)
<i>Egira conspicillaris</i> (LINNAEUS, 1758)	3	3	2	2	IV(3) – V(2)
<i>Cerapteryx graminis</i> (LINNAEUS, 1758)	5	3	-	1	V(3) – VIII(2)

1	2	3	4	5	6
<i>Tholera cespitis</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	5	3	4	VII(3) – IX(1)
<i>T. decimalis</i> (PODA, 1761)	5	4	3	4	VII(3) – IX(2)
<i>Axylia putris</i> (LINNAEUS, 1761)	5	5	2	3	V(1) – IX(1)
<i>Ochropleura plecta</i> (LINNAEUS, 1761)	5	4	2	3	IV(2) – X(1)
<i>Diarsia brunnea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	3	2	3	VI(1) – VIII(3)
<i>D. florida</i> (F. SCHMIDT, 1859)	-	1ex	-	-	18.VII.1999
<i>D. mendica</i> (FABRICIUS, 1775)	3	1	-	-	V(3) – VI(3)
<i>D. rubi</i> (VIEWEG, 1790)	3	3	2	2	V(1) – IX(1)
<i>Noctua comes</i> HÜBNER, 1813	3	4	2	3	VII(2) – IX(1)
<i>N. fimbriata</i> (SCHREBER, 1759)	3	4	2	2	VII(2) – IX(1)
<i>N. interjecta</i> (HÜBNER, 1803)	3	3	-	2	VII(2) – VIII(2)
<i>N. interposita</i> (HÜBNER, 1790)	2	1	1	-	VII(1) – VIII(1)
<i>N. janthe</i> (BORKHAUSEN, 1792)	2	3	2	3	VI(2) – VIII(1)
<i>N. janthina</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	3	4	1	3	VI(2) – VIII(1)
<i>N. orbona</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	2	2	1	VI(3) – VIII(1)
<i>N. pronuba</i> LINNAEUS, 1758	5	5	3	3	V(3) – X(1)
<i>Epilecta linogrisea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	-	-	-	VII(2) – VIII(3)
<i>Rhyacia simulans</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	1	-	-	VI(2) – VII(1)
<i>Eurois occulta</i> (LINNAEUS, 1758)	2	1	-	-	VI(2) – VIII(2)
<i>Spaelotis ravidia</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	1	1	-	-	VI(3) – VII (3)
<i>Xestia baja</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	5	4	1	2	VII(2) – IX(1)
<i>X. c-nigrum</i> (LINNAEUS, 1758)	5	5	4	3	IV(3) – X(1)
<i>X. ditrapezium</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	1	-	-	VII(2) – VIII(1)
<i>X. sexstrigata</i> (HAWORTH, 1809)	4	3	2	2	VII(2) – IX(2)
<i>X. triangulum</i> (HUFNAGEL, 1766)	4	4	4	3	VIII(2) – VIII(1)
<i>X. xanthographa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	5	5	2	2	VIII(2) – IX(1)
<i>Cerastis leucographa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	4	1	2	1	III(3) – V(1)
<i>C. rubricosa</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	3	2	2	III(3) – V(1)
<i>Naenia typica</i> (LINNAEUS, 1758)	1	1	-	-	VII(1) – VII(3)
<i>Anaplectoides prasina</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	2	-	2	VI(3) – VII(1)
<i>Euxoa nigricans</i> (LINNAEUS, 1761)	2	2	-	1	VIII(1) – IX(1)

1	2	3	4	5	6
<i>E. tritici</i> (LINNAEUS, 1761)	3	3	2	2	VII(2) – IX(1)
<i>Agrotis bigramma</i> (ESPER, 1790)	3	3	3	2	VII(3) – IX(1)
<i>A. cinerea</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	2	-	-	-	V(1) – VI(1)
<i>A. clavis</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	3	-	-	V(3) – VI(3)
<i>A. exclamationis</i> (LINNAEUS, 1758)	5	4	2	2	V(3) – VIII(3)
<i>A. ipsilon</i> (HUFNAGEL, 1766)	2	3	2	2	V(3) – X(3)
<i>A. segetum</i> (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)	5	5	3	3	V(3) – X(2)
<i>A. vestigialis</i> (HUFNAGEL, 1766)	3	3	2	2	V(3) – IX(1)

Oznaczenia / Abbreviations:

- * 1 – sporadyczny (1-5 ex.), 2 – pojedynczy (6-19 ex.), 3 – nieliczny (20-99 ex.),
4 – liczny (100-499 ex.), 5 – masowy (powyżej 500 ex.)
1 – sporadic (1-5 ex.), 2 – single (6-19 ex.), 3 – not numerous (20-99 ex.),
4 – numerous (100-499 ex.), 5 – mass (above 500 ex.)
- ** Liczba rzymska oznacza miesiąc, liczba arabska w nawiasie – dekadę miesiąca /
Roma numerals indicate months, Arabic numerals – decades of the a months.
- *** Gatunki omówione w tekście / Species discussed in the text.

Pośród wymienionych w tabeli powyżej gatunków na oddzielny komentarz zasługują:

Nycteola asiatica (KRULIK.) – gatunek euroszyberyjski, w Polsce obserwowany na izolowanych stanowiskach głównie we wschodniej części kraju, znany także z Dolnego Śląska, Pienin (NOWACKI i WAŚALA 2008) wykazany także z Biebrzańskiego Parku Narodowego (FRĄCKIEL i NOWACKI 2010), ponadto stwierdzony na stanowisku Kaleńsko nad Odrą (VU63), 24 VIII 2008 – 1 ex., 24 VI 2011 – 1 ex., dane niepubl. WAŚALA R..

Heliothis peltigera (DEN. et SCHIFF.) – gatunek palearktyczny, występujący w strefie podzwrotnikowej, o silnych tendencjach migracyjnych. Wielokrotnie stwierdzony w północnej Europie (NOWACKI i FIBIGER 1996). W Polsce rejestrowany sporadycznie na kilku stanowiskach, głównie w południowej i wschodniej części kraju. W roku 2002 stwierdzono jego występowanie także w Wielkopolsce: Puszcza Zielonka (ŚLIWA 2005) oraz miejscowości Wylatkowo koło Powidza (XU91), 31 VIII 2002, 1 ex. – dane niepubl. MATUSZEWSKI Ł.

Cosmia diffinis (L.) – gatunek euroszyberyjski, związany troficznie z wiązem (*Ulmus ssp.*). W ostatnich latach znany zaledwie z kilku stanowisk położonych w zachodniej Polsce: okolic Poznania i Wrocławia, Nowej Soli (MACIĄG i ŚLIWA 2011) oraz z terenu Żerkowsko-Czeszew-

skiego Parku Krajobrazowego: Gąsiorów (XT77), 1 ex., 9 VII 2011 – dane niepubl. MATUSZEWSKI Ł..

Aporophyla lueneburgensis (FREY.) – gatunek atlantycki wykazany z Polski zachodniej: Bory Dolnośląskie i okolice Poznania (NOWACKI 2002). W ostatnich latach wykazany także Puszczy Noteckiej: Międzychód (WU62) 4 ex., 4-22 IX 2008, Krobielewko (WU43) 1 ex., 24 IX 2009, Zawarcie ad Skwierzyna (WU33) 2 ex., 22-30 IX 2009; Puszczy Barlineckiej: Moczydło (WU16) 3 ex., 4-24 IX 2014, doliny Odry: Czelin (VU54) 1 ex., 30 VIII 2010, 1 ex., 22 IX 2009; Kaleńsko (VU63) 44 ex., 28 IX 2007 – 26 IX 2011 – dane niepubl. WĄSALA R.; wykazany także na Poligonie Drawskim: „Droga południowa” 4 ex., 29 IX 2009 – dane niepubl. MATUSZEWSKI Ł. Wcześniej wykazywany z terenu zachodniej Polski jako *A. lutulenta*. (DEN. et SCHIFF. 1775).

Shargacucullia lychnitis (RAMBUR) – gatunek znany z wielu stanowisk na terenie kraju. Z obszaru badań wyhodowany z licznych gąsienic znalezionych 15 VII 2009 w środowisku psammofilnej murawy i piaszczystej skarpy wzdłuż ulicy Lutyckiej (Poznań Wola). W warunkach hodowlanych motyl wykazywał tendencje do wielokrotnego zimowania w stadium poczwarki. Ostatnie egzemplarze imago pojawiły się po trzech latach od przepoczwarczenia.

Omówienie wyników

W wyniku przeprowadzonych badań faunistycznych na terenie zachodniej części Poznania stwierdzono występowanie 272 gatunków sówek. Wykazanie tak dużej liczby gatunków, przy uwzględnieniu miejskiego charakteru terenu badań zasługuje na uwagę. Dla porównania WINIARSKA (1981, 1982) z terenu całej Warszawy po uwzględnieniu danych historycznych wykazała 270 gatunków, choć sama potwierdziła występowanie zaledwie 131 gatunków. Analizując aktualne wyniki badań przeprowadzonych w rejonie poznańskim, bogate listy gatunków przedstawia ŚLIWA (2005) z Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka skąd wykazał 218 gatunków, oraz MACIĄG i ŚLIWA (2010) z Parku Krajobrazowego Promno gdzie wykazano 240 taksonów.

Większość stwierdzonych w zachodniej części Poznania sówek to gatunki przechodnie, występujące w zwartym zasięgu w całej środkowej Europie (NOWACKI 1998). Jednak niektóre z wykazanych taksonów to gatunki stenotopowe, występujące na nielicznych, często izolowanych stanowiskach. Takimi rzadkimi w skali kraju gatunkami, stwierdzanymi sporadycznie na nielicznych stanowiskach a stwierdzonymi na terenie

doliny Bogdanki są: *Nycteola asiatica*, *Diarsia florida*, *Noctua interposita*, *Agrotis bigramma*.

Stosunkowo bogatą grupę stanowią gatunki związane z ekosystemami wilgotnych torfiastych łąk, turzycowisk i trzcinowisk, w ekosystemach tych stwierdzono szereg gatunków charakterystycznych: *Simyra albovenosa*, *Chilodes maritima*, *Athetis pallustris*, *Apamea unanimitis*, *Nonagria typhae*, *Phragmatiphila nexa*, *Archanara dissoluta*, *Capsula sparganii*, *Lensia geminipuncta*, *Sedinia buettneri*, *Arenostola phragmitidis* i *Lacania splendens*. Z kolei inne bardzo specyficzne środowisko stanowią ekosystemy kserotermicznych muraw występujące na nasłonecznionych piaszczystych zboczach doliny Bogdanki, szczególnie cenne w okolicy hipodromu Wola. W środowisku tym również występuje duża grupa gatunków charakterystycznych: *Simyra nervosa*, *Lygephila viciae*, *Cuculia absinthii*, *C. argentea*, *C. artemisiae*, *C. chamomillae*, *Shargacucullia lychnitis*, *Sh. verbasci*, *Cryphia fraudatricula*, *C. raptricula*, *Crypserda gemmea*, *Staurophora celsia*, *Hecatera bicolorata*, *H. dysodea*, *Hadena compta*, *H. confusa*, *H. perplexa*, *Epilecta linogrisea*, *Agrotis cinerea*. Bogatymi ekosystemami pod względem liczby gatunków są także środowiska olsów, borów i lasów mieszanych. Charakteryzowały je gatunki z rodzaju *Catocala*, a także: *Minucia lunaris*, *Actinotia polyodon*, *Xanthia gilvago*, *Tiliacea aurago*, *Agrochola macilenta*, *Dryobotodes eremita*, *Polia hepatica* i wiele innych.

Specyficzna grupę stanowią stwierdzone gatunki południowe, będące migrantami. Oprócz licznej grupy gatunków migrujących pospolicie w całym kraju, wykazano pojawy rzadziej spotykanych taksonów: *Protoschinia scutosa*, *Heliothis peltigera*, *Helicoverpa armigera*.

Podsumowując należy zaznaczyć, iż wyniki przeprowadzonych badań potwierdzają wysokie walory przyrodnicze ekosystemów stanowiących zachodni klin zieleni miasta Poznania. Świadczy o tym znaczna liczba stwierdzanych gatunków sówek, jak i liczne gatunki stenotopowe charakterystyczne dla ciepłolubnych muraw psamofilnych.

Niestety, w ostatnich latach można także zauważyć niekorzystne tendencje w strukturze dominacyjnej sówek – gatunki najcenniejsze i charakterystyczne dla biotopów obserwowane są coraz rzadziej, a grupę dominującą stanowią pospolite gatunki eurytopowe. Zapewne, związane jest to z negatywnym zjawiskiem wyraźnie nasilającym się w ostatnich latach, jakim jest sukcesywne zarastanie „nieużytków”, łąk oraz psamofilnych muraw przez roślinność krzewiastą oraz drzewa. Dodatkowo powierzchnie te, zajmowane są przez planowane gospodarcze nasadzenia.

Jeżeli, proces ten nie zostanie przerwany, dojdzie do ocienienia i całkowitego przekształcenia omawianych cennych ekosystemów. W efekcie tego, w pierwszej kolejności zaczną wymierać cenne stenotopowe gatunki sówek. Należy, zatem chronić przed zarastaniem oraz zabudową tereny otwarte w zachodniej części Poznania.

SUMMARY

The paper presents the results of the studies on the noctuid moths (Lepidoptera: Noctuoidea: Erebidae, Nolidae, Noctuidae) conducted in the western part of the city of Poznań (Greater Poland). The studies were carried out during the years 1999 – 2014 and revealed the presence of 272 species (54% of Polish noctuids moths). All the recorded species are listed and the following information is provided for each of them: the period of appearance of imagines and relative abundance in five-grade scale. The following recorded in the area are commended shortly: *Nycteola asiatica*, *Heliothis peltigera*, *Cosmia diffinis*, *Aporophyla lueneburgensis*.

PIŚMIENNICTWO

- GRZESZCZUK-BRENDEL H., KODYM-KOZACZKO G., KLAUSE G., MARCINIAK B., OSYRA N. 2006: Architektura i urbanistyka Poznania w XX wieku. T. JAKIMOWICZ red. Wyd. Miejskie, Poznań.
- FIBIGEREM M., HACKER H. 2005: Systematic List of Noctuoidea of Europe (Notodontidae, Nolidae, Arctiidae, Lymantridae, Erebidae, Micronoctuidae, and Noctuidae). *Esperiana*, **11**: 93-205.
- FRĄCKIEL K., NOWACKI J. 2010: The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of marsh ecosystems in the Biebrza National Park. *Polish Entomological Monographs*, **7**: 1-67.
- KARNOŃSKI J.M., BALACHOWSKA J., BISSINGER M. 2005. Zaopatrzenie w wodę miasta Poznania. [W:] Środowisko naturalne miasta Poznania. Cz. II. Urząd Miejski w Poznaniu.
- KONDRACKI J. 1998: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 440 s.
- MACIĄG M., ŚLIWA P. 2010: Badania nad motylami z rodziny sówkowatych (Lepidoptera, Noctuidae) w Parku Krajobrazowym Promno. *Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski*, **16** (18): 50-60.
- MACIĄG M., ŚLIWA P. 2011: Rzadkie gatunki motyli stwierdzone w zasięgu administracyjnym Nadleśnictwa Czarniejewo. *Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski*, **17** (19): 77-80.
- NOWACKI J. 1991: Sówkowate (Lepidoptera, Noctuidae) rezerwatu „Meteoryt” w Morasku k. Poznania. *Wiadomości Entomologiczne*, **10**: 89-99.
- NOWACKI J. 1998: The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of Central Europe. *Slamka Edit.*, Bratislava., 51 ss.

- NOWACKI J. 2002: *Aporophyla lueneburgensis* (Freyer, 1848) – nowy dla fauny Polski przedstawiciel sówkowatych (Lepidoptera: Noctuidae). *Wiadomości Entomologiczne*, **21**: 167-171.
- NOWACKI J., FIBIGER M. 1996: Noctuidae, Pantheidae, Nolidae. (ss. 251-295). [W:] O. KARSHOLT & J. RAZOWSKI (red.): *The Lepidoptera Europae*. Apollo Books, Stenstrup.
- NOWACKI J., WĄSALA R. 2008: The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of xerothermic rock swards in the Pieniny Mts. *Polish Entomological Monographs*, **4**: 1-60.
- RATYŃSKA H. 2001: Roślinność Poznańskiego Przełomu Warty i jej antropogeniczne przemiany. Bydgoszcz. 466 s.
- SCHUMANN E. 1903: Die in der Provinz Posen beobachteten Grossschmetterlinge. *Ztg. naturw. Abt. dt. Ges. Kunst Wiss., Posen*: **9**: 33-109.
- SOSIŃSKI J. 1993. Nowe stanowiska niektórych rzadko występujących w Polsce gatunków motyli (Lepidoptera). *Wiadomości Entomologiczne*, **12**: 229-230.
- SOSIŃSKI J., ŚLIWA W. (1997) 1998: Nowe stanowiska niektórych rzadkich gatunków motyli (Lepidoptera) w Wielkopolsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **16**: 235-236.
- STUZIŃSKI A. 1979: Piętnówki w Polsce. PWN, Warszawa-Poznań. 189 ss.
- ŚLIWA D. 2005. Motyle większe (Macrolepidoptera) wybranych ekosystemów w Nadleśnictwie Doświadczalnym Zielonka – Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka. *Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkopolski*, **11** (13): 197-216.
- WINIARSKA G. 1981: Sówki (Noctuidae, Lepidoptera). Zoocenologiczne podstawy kształtowania środowiska przyrodniczego osiedla mieszkaniowego Białółka Dworska w Warszawie. *Fragmenta Faunistica*, **26**: 379-391.
- WINIARSKA G. 1982: Noctuids (Noctuidae, Lepidoptera) of Warsaw and Mazovia. *Memorabilia Zoologica*, **36**: 185-200.